

TANTÁRGYLEÍRÁS ÉS HETI TEMATIKA

Tantárgy neve: Tervezőgrafika elméleti vonatkozásai	Kreditértéke: 3
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” Dominánsan tematikus előadások interaktív beszélgetésekkel, valamint szemeszterenként 1-2 gyakorlati feladattal.	
A tanóra típusa: elméleti előadás nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium (szóbeli vizsga) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Az előadásokon elhangzott témakörökből és az ajánlott irodalomban tárgyalt tartalmakból összeállított kérdésekre kell a hallgatónak részletesen kifejtett szóbeli választ adnia. A válszadás előtt 5-8 perc gondolkodási idő áll rendelkezésre, amely alatt felelet vázlat készíthető. A vizsga elején a félév során kiadott kötelező gyakorlati feladat teljesítését be kell mutatni, amelyre a hallgató külön értékelést nem kap.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1,2	
Előtanulmányi feltételek: középiskolai történelmi ismeretek és általános művészettörténeti tájékozottság szükséges	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tervezőgrafika, mint alkalmazott művészeti terület jelentős paradigma váltáson ment és megy ma is folyamatosan keresztül. A szakma társadalmi szerepének megértése elválaszthatatlan a képi kommunikáció változásának, egyéb vizuális területek közlési stratégiáinak és módszereinek ismerete nélkül. A változások logikus értelmezése fontos szerepet játszik az alkotói önkép és a kritikai gondolkodás kialakításában. A tantárgy foglalkozik a szakma más, tudományos és egyéb területeken található vonatkozásaival. Ezen vonatkozások ismerete, illetve a más területek irányában felkeltett érdeklődés egy szélesebb körű tudásanyag megszerzését segíti, amely előfeltétele egy aktív, kreatívan alkotó és hosszútávon tudatosan alakító célú és jellegű szakmai gyakorlati tevékenységnek. A tantárgy társadalmi, ideológiai, filozófiai, pszichológiai és technikai értelemben is vizsgálja a praktikus célú és az autonóm képcsínálás alakulását. A hallgatók a vizuális kommunikáció a társadalmi és technikai történesek függvényében történő változásainak megértésével értelmezni tudják saját társadalmi szerepüket és felelősségüket, valamint képesek felismerni a művészeti társterületekkel való együttműködés fontosságát és lehetséges formáit. A tantárgy foglalkozik a szakma történeti megközelítésével is, de összességében általánosabb, több művészeti területet érintő és azokra is vonatkozó megállapításai nemcsak tervezőgrafikus hallgatók számára kínál hasznos tudásanyagot. Alkotók munkásságának vizsgálatán keresztül általános, a szakma gyakorlása szempontjából fontos következtetések levonása a cél közös beszélgetés (saját gondolatok közlése és megvitatása) formájában is. A fő szempont nem pusztán a tárgyi tudásanyag bővítése, hanem gondolatok generálása, a verbális közlés technikájának fejlesztése is. Az összefüggések megkeresése és adott kontextusban való tárgyalása segít a különböző technikák és alkotói módszerek megértésében. A tantárgy igyekszik fokozni a hallgatók meglévő technikai eszköztárának tudatos használatát illetve annak bővítését a szubjektív alkotói célok elérése és az objektív feladatok sikeres megoldása érdekében.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	

A.Kleon: *Steal Like an Artist* (Workman Publishing, 2012) ISBN: 0761169253

Tom Wolfe: *Festett malaszt* (1975) ISBN: 9630735148

Tom Wolfe: *From Bauhaus to Our House* (1981) ISBN: 0-374-15892-4

F.S.Saunders: *Modern Art Was a CIA Weapon*, (Independent, 22 October 1995)

Alpers, S. *The Art of Describing*, The University of Chicago Press, 1983. ISBN 978-0-226015132

Arnheim, R. *Gestalt Psychology and Artistic Form*, In 'Aspects of Form' edited by L.Whyte, Indiana University Press. 1966. ISBN 978-0853310075

Ash, M. *Gestalt Psychology in German Culture, 1890-1967: Holism and the Quest for Objectivity*, Cambridge University Press, 1995. ISBN 978-0521646277

Atkinson, D. 'Discourse and Practice in Art Curriculum and the Production of the Pupil as a Subject', in *Journal of Art& Design Education*, 1995, Vol. 14, no 3. pp. 259-69. ISSN 1476-8062

Barnicoat, J. *The Concise History of Posters*, Thames and Hudson, London. 1972. ISBN 978-0195201314

Clarke, M. *The Tempting Prospect: A social History of English Watercolours*, British Museum, 1981. ISBN 978-0714180168

Kepes, G. *Language of Vision*, 1944. ISBN 978-0486286501

Kress, G. and Leeuwen, T. *Reading Images: The Grammar of Visual Design* Routledge 1996. ISBN 978-0415106009

Laseau, P. *Graphic Thinking for Architects and Designers*, John Wiley & Sons, Inc. 2001. ISBN 978-0471352921

Lupton, E., Miller, A. *Design Writing Research*, Phaidon Press Limited, 1999. ISBN 978-0714838519

Berman, D. *Do Good Design*, Peachpit Press, 2009. ISBN 978-0-321-57320-9

M. Lorenz: *Flexible Visual Systems* (Slanted Publishers, 2022) EAN: 9733948440305

Féléves tematika hetekre lebontott rövid ismertetése

1. hét	1. Mit nevezünk vizuális kommunikációnak? (<i>Célok, eszközök, közlési stratégiák, speciális képi retorikai elemek bemutatása jellemző történelmi és kortárs példákon keresztül</i>)
2. hét	2. A vizuális művészek, ezeken belül a tervezőgrafikus tevékenysége, társadalmi szerepe és felelőssége. Az utóbbi 10 évben bekövetkezett fokozatos paradigmaváltás okainak megvitatása.
3. hét	3. Lényegi különbségek az autonóm és az alkalmazott művészetek között. Fogalmi meghatározás, társadalmi szerep, értékelési szempontok, technikai kérdések.
4. hét	4. Mi a <i>kreatív</i> alkotói folyamat? A képcsínálás paradigma váltása a reneszánsz korában. Miként és mi okból nyúl vissza az itáliai városállamok művészete az antik Róma örökségéhez? A forma másolása és továbbgondolása közötti különbség a praktikus kreatív folyamatban.
5. hét	5. Milyen gondolati változás tükröződik az <i>érett reneszánsz</i> és a <i>barokk</i> összehasonlításában? Az ábrázolás és térszerkesztés módosulása a tudományosodás és az európai ember változó önképének összefüggésében.
6. hét	6. Hogyan fogalmazható meg a <i>modernitás</i> értékrendszere? Milyen társadalmi ideált tükröz a klasszicizmus művészete? Mi okozza a <i>Párizsi Szalon</i> és az <i>Impresszionisták</i> konfliktusát? Milyen történelmi momentumhoz köthető és milyen meghatározó körülmények járulnak hozzá a „vászon forradalmasításához”? (<i>az angol akvarell és Turner, a fotográfia szerepe, Európán kívüli hatások stb.</i>) Mi szolgáltatja az <i>avantgarde</i> szellemi háttérét? (<i>művészeti, kulturális és társadalmi vonatkozások, különbségekben megfogalmazott azonosságok stb.</i>)
7. hét	7. A mai értelemben vett alkalmazott vagy tervezőgrafika kialakulása és a meghatározó tényezők vizsgálata. A <i>Felvilágosodás</i> és az <i>Ipari forradalom</i> hatása a vizuális kommunikáció fejlődésére.
8. hét	ŐSZI SZÜNET
9. hét	9. A „ <i>látványserűség</i> ” tudományos megközelítése. Miért relatív fogalom a „ <i>látványhű</i> ” kategóriája?

	A lineális perspektívában szerkesztett kép és a nézői szabadság viszonya.
10. hét	10. Hogyan függ össze a XIX.sz végén megjelenő új műfaj, a plakátok tartalmi igénye, azok vizuális nyelve és a litográfia technikai fejlődése? Milyen objektív (fizikai, társadalmi) tényezők járulnak hozzá a plakát elterjedéséhez a XIX.sz végi Párizs esetében? Miben áll <i>Jules Chéret</i> munkásságának újszerűsége?
11. hét	11. Közös vonások és alapvető különbségek <i>Chéret</i> és <i>Toulouse-Lautrec</i> művészi munkásságában.
12. hét	12. Mi a „ <i>Gestalt</i> ” elmélet és annak jelentősége a képzőművészet szempontjából? Története, megalkotói és a vizualitásban játszott szerepe. Hogyan használható ki a „ <i>gestalt</i> ” elméletben leírt mentális képesség a képi gondolatközlésben? A legdemokratikusabb „ <i>retina jutalom</i> ”? (<i>Op Art, Vasarely, Otl Aicher, a müncheni olimpia képi kommunikációja és az absztrakció társadalmi üzenete</i>)
13. hét	13. A látványtól a jelig. <i>Az absztrakció különböző szintjei. A jel, mint a képi absztrakció legvégső foka.</i> <i>A jel működésének feltételei.</i>
14. hét	14. A „kulturák közötti” vizuális kommunikáció sajátosságai. <i>Milyen speciális grafikai és alkotói lehetőségek nyílnak és melyek a lehetséges megvalósítandó célok egy több pólusú vagy heterogén kulturális közegben?</i>
Tantárgy felelőse:	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) és elérhetősége(ik): Lelkes László , egyetemi docens Tel: +36 20 239 3944, E-mail: lelkes.laszlo@mke.hu	
A tantárgy tanításának időpontja/helyszíne: kedd. 18.00	
Tantárgykódja: GRM-TGEV02-23-C	
Felelős tanszéke: Grafika	
Képzési idő szemeszterekben: 2	
Tanórák száma összesen: 26/félév	
Tanulmányi követelmények: általános történelmi és művészettörténeti tájékozottság	
Oktatási módszerek: tematikus előadások interaktív beszélgetésekkel	
Javasolt tanulási módszerek: az előadásokon elhangzottakról készített jegyzetek és az ajánlott irodalom segítségével	
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma: 2	
Felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök: internet, számítógép, esetleg manuális képzőművészeti eszközök	
Szabadon választható (az infrastrukturális adottságokat figyelembe véve) tárgyként meghirdetve a jelentkező hallgatók létszáma (a tárgyat kötelezően felvevő hallgatóval együtt): az eddigi tapasztalatok szerint 20-30 fő, de a kurzus kapacitása igény szerint ennél magasabb is lehet	